

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Germanska temeljitost!

Koalicijska doba odlikuje se tudi po tem, da naši „prijatelji“ iz levičarskega tabora Slovence v svojih listih in glasilih na vse mogoče načine napadajo in paujejo. Koliko se sedaj mej Nemci o nas laže, toliko se ni še nikdar lagalo! Nedavno priobčila je znana Graška tetika, katere lučico prižiga od dné do dné naš „rojak“ pl. Raab, članek o slovenskem jeziku, v kojem je bilo nakopičene toliko nesresnice, in oslarije — čemu bi iskali drugega izraza, ko je le-ta najprimernejši, — da smo se le čudili nad tumpasto nemško inteligencijo, ki živi v naši sosesčini, pa vendar ni sposobna, opaziti tisto, kar mora vsak razsoden človek opaziti. Ali prepričani smo, da nemški očetje tam zunaj prisezajo na Graško „Tagesspost“, in kot evangelij trosijo po svetu, da slovenskega jezika, — v kojem se tiskajo knjige sv. Mohora! — sploh ni, da pri nas ljudstvo nema svoje govorice, da je to, kar govori, bolj lajanju podobno, nego človeškim glasovom, da je tolpeca narodnih kričav sam sebi skuhalo neko mešanico, koji pravi slovenski jezik, in kojoj mnogokrat še kričachi izmej omenjene tolpece pravilno in tekoče govoriti ne umejo. In tako dalje in tako dalje. Da, nemška temeljitost, ta je prva na svetu!

To pokazalo se je tudi sedaj, ko biva presvitli cesar mej svojimi tirolskimi Lahii. Hoteli so južno-tirolski poslanci imeti avdienco, da bi vladarju potožili svoje težave in krivice, koje jim je prenašati pod koalicijsko vlado. Ta avdienca pa se jim ni dovolila, kar je grozno razkačilo Dunajski židovsko-liberalni list „Wiener Allg. Zeitung“, ki piše, da sedanja vlada tirolskim Lahom niti te avdience ni privoščila, mej tem, ko izliva na nas Slovence „ein Füllhorn von Concessionen.“

Če nemški filister, srebač o na večer teško pivo, kaj tacega čita, pridobi si o Slovencih pojmov, kakor jih nima o nikakem drugem narodu v Avstriji! Izmej vseh teh narodov in narodičev smo najsrečnejši! Naš gospod deželni predsednik, da si je le kratko časa mej nami, pozabil je nemščino, in doma v obitelji govori skoraj vedno le slovenski, izjemoma časih malo ruski, da se vsaj za silo ohrani spomin na grofa Apraksina! V Ljubljani se gradi na troške

države velikanska palača, in že je dognano, da bode imel tu svojo rezidenco cesarski princ, ki bode živel mej Slovenci, kakor nekdanj Konstantin Aleksandrovic mej Poljaki v Varšavi! In vojno ministerstvo je dobilo ukaz, organizovati čisto slovensko vojsko, v kateri se bode čisto slovensko zapovedovalo! Da priporoča ministerstvo Njega Veličanstvu, da naj pokliče profesorja Šukljeja mej viteze zlatega runa, in da grozi ministerstvo za usnanje reči, da bode z Vatikana poklicalo avstrijskega poslanika, če se kanoniku Klunu pri prvi priliki ne podeli purpur, to je umevno samo ob sebi, pa je tudi le bolj postranskega pomena!

Take in jednake misli polnijo nemško glavo, če čuje neprestano, da vlada izliva nad nas Slovence koncesijo za koncesijo (ein Füllhorn von Concessionen.) In koliko je resnice? Da imamo mi Slovenci toliko svobode in avtonomije, kot je imajo južni Tirolci že sedaj, bi se veselili, in od veselja bi od zemlje skakali! Tako pa niti slovenskih paralel na Celjski gimnaziji dobiti ne moremo, in če nas rubi kak birič, in potem na svoje sodišče slovensko poroča, pa pride v nevarnost, izgubiti svojo službo. Za Ljubljano nam imenujejo uradnike, ki ne umejo slovenskega jezika, in v šolah ne dopuščajo otrokom, da bi rabili besedico „vinar“ za nemški „heller“. In tako dalje in tako dalje! To so naše koncesije, in vse to skupaj imenuje nemška temeljitost „ein Füllhorn von Concessionen!“ In taki ljudje naj potem pravično in objektivno sodijo o naših potrebah? In s takimi ljudmi bratijo se naši koaliranci, v nadi, da izberačijo pri njih vse tiste pravice, koje si mora naš narod neobhodno še pridobiti! Vsaki dan se bolj prepričamo o tem, da je podlaga koalicii nezdrava in nenaravna!

Isterski pristani — pošte — javni napisi.

V poslanski zbornici je posl. gosp. prof. Vekoslav Spinčič dné 18. maja govoril:

Visoka zbornica! Z ministerskih klopj se je letos slišalo, da bo ministerstvo skušalo ustreči zahtevam, gledé katere so se vsi poslanci kake dežele zjediniili. Sodim, da bo morala vlada ustreči opravičenim in v zakonu utemeljenim zahtevam tudi ako poslanci dotične dežele niso gledé njih jedini, zlasti poslanci dežele, v kateri prebivata dve narod-

nosti. Ako pa se za kako stvar ne izrečejo samo poslanci dotične dežele, ampak cela zbornica, če stori ta v dotičnem oziru kak sklep, potem ima vlada v še večji meri dolžnost, da dotični sklep legislative, državnega zbora izpolni. Gledé pristanskih del na avstrijski obali Istre, in sicer v Baški, Malinski, Valunu, Moščenjski Dragi, Lovranu in Berseču se je dné 4. marca l. l. storil poseben sklep, kateri sem v seji dné 3. marca osvetlil. Da so ta pristanska dela potrebna, to je priznal tudi proračunski odsek, ker je dotičnemu nasvetu pritr dil. Ker pa nikjer ne vidim, da bi bila vlada kaj storila v tem oziru, kakor je bilo že pred letom sklenjeno, ker se v to svrhu ni postavil v proračun za l. 1894 noben krajcar (Čujte!), vprašam trgovinsko ministerstvo: Kaj se je gledé sklepa poslanske zbornice z dné 4. marca 1893, ki zadeva pristanska dela v Baški, Malinski, Valunu, Moščenjski Dragi, Lovranu in Berseču, storilo? Kar se tiče Baške, reklo se je že večkrat, da se je mnogo potrosilo za molo, ki se je zgradil v najnovejšem času. Priznam, da se je tam primeroma mnogo izdalo, ali da se dela popolne, da bi kaj koristila, v to treba storiti, česar še nedostaja. Stvar je sedaj taka, da molo, ki je veljal doslej 150 000 gld., prav nič ne koristi, ker ni v nikaki zvezi z obalijo. Lansko leto, ko sem si hotel ta molo ogledati, moral sem se z ladjo k njemu peljati.

Podjetnik je pač tam nekaj nasul, ali to je vse njegova last, katero sme zopet odpeljati, če hoče to storiti. Primeroma visoki znesek 150.000 gld. ne bo izgubljen le v tem slučaju, če se napravi zveza in ta se napravi najlaglje, če se zgradi obrežje od starega mola k novemu.

Ta 240 metrov dolgi molo se imenuje tudi varnostni nasip, kakor da bi imel varovati breg, hiše, kraj in za njim stoječe ladije.

Gospoda moja! Z napravo novega mola se ni zavarovalo obrežje niti hiše, dasi so bile že poškodovane, ko so bile podkopane (Čujte!). Odkar se je napravil novi molo, udarjajo valovi na severnem delu pristana močnejše ob breg. Raztrgali so breg in to je, kakor rečeno, uzrok, da je in sicer nujno potrebna neka druga naprava, namreč bankina mej starim molom in izkladalnim molom. Pomorsko oblastvo je

LISTEK.

Fenička.

Povest.

Ruski spisal G. P. Danilevskij. Poslovenil J. J. Kogej.

II.

(Dalje.)

V tej opombi se je slišala nehote neka radost. Jakov Antonovič je ljubil polne in ukusne, kakor jej je večkrat zatrjeval. Ko jo je pozdravila s par besedami in izprašala o roditeljih, je ustala z divana Lukerija Romanovna Čerpakovska, katera je imela v pegah rudeče obličje, kakor holandski mornar, in sivkaste brkice na gorenji ustnici, otresla se, dejala: — „sedaj pa pojdemo v šolo!“ in šla v stran-sko sobo, katera je bila odločena za odgojiteljico.

Dečka so predstavili odgojiteljici s knjigami, obrezanimi svinčniki, s peresi za ušesi, z umazanimi prti in jopicami. Zavita v bel plašč iz koprivnika, katerega je tajno sešila mati na račun navedka pomeščice, je sedla Fenička k mizi, naslonila na njo svoje blede, še suhe roke in začela poučevanje z nemirno bijočim srcem in s skoro tresočimi

ustnicami. Starejši žovasti Miša prišel je prvi na vrsto.

— Ali ste se že učili zapovedi božje?

— Da; pa še več, še vero.

— No, kako se glasi peta zapoved?

Učenec se je zapel.

— Ne, ne, te se nisem učil; učil sem se samo do tu! In vtaknil je svoj umazan prst v umazano in skoro odtrgano stran.

— Da, učila sta se samo do tu! — pripomnila je mati, katera je sledila prvemu pouku z nemirno radovednostjo.

Nastopil je Kolja z modrimi očmi in velikimi, kakor steklena jajca. Ta se je že kar kazal bolj sposobnim, vrtati v nosu in gledati okolo sebe, kakor poslušati in razumeti to, kar se je poučevalo. Vso svojo pozornost je obračal časih na muho, katera je oživela tam kje za pečjo in začela letati, časih na ramena učiteljice, časih na glavnik v njenih lasih, časih na peščnico in razrezano knjigo geografije. Trikrat ga je vprašala odgojiteljica, koliko je dvakrat tri, potem pa neko glavno mesto v Rusiji. Deček se je popraskal za ušesi, prestopal se z noge na nogo in nakrät mu je začel nos brez vidnega vzroka sopihati.

— Ah, kmalu bi dobil bezgavke! — dejala je nežno mati in ukazala mu, da naj se usekne v svoj robec, poljubila ga in odšla, rekši učiteljici:

— Dušica, njega mi varujte in manj mučite z učenjem; on je podoben svojemu očetu! — Zadnje besede je izgovorila francoski.

Pouk je bil kmalu končan in pustil v mislih Feničke samo puščavo in neizmerno dolgočasnost. Ona je jasno videla, da boj z otročjimi buticami je boj za drago življenje, a še bolj je videla, da ona nima niti najmanjšega poklica in sposobnosti za poučevanje, da je še sama dete, katero se mora učiti, in da naposled — gorjé! in to je najbitnejša resnica — v teh dveh letih so spuhtele iz njene glave vse knjige in naloge, katere se je naučila v zavodu, in to v tolikej meri, da je dvomila, ali se je že kdaj učila po teh knjigah in nalogah, ali ne; in ko je stavljala otroku kako vprašanje, mislila je bojazljivo: „kaj pa, ako mi vzame knjigo iz rok, jo zapre in poreče: no, pa mi povejte sami, ne da bi gledali sem, kdaj je bil Rim osnovan, koliko patrijarhov je bilo v starem času in kdo je zasedel ruski prestol po Ivanu Kaliti?“

Jakov Antonovič Semerenjkov, zdravnik, zahajal je, kakor nekdanj, k Čerpakovski in nahajal

v dopisu z meseca avgusta 1893 reklo, da to ni stvar, ki se direktno tiče trgovinskega ministerstva ali pomorskega oblastva. Meni je vse jedno, ali ima to storiti trgovinsko ministerstvo ali ministerstvo notranjih del, sodim pa, da ima za to skrbeti trgovinsko ministerstvo, in sicer zagradel, ker je v imenovanem dopisu rečeno, da bi 20 metrov prostora, ki bi se dobil, če bi občina breg nasula, moralo služiti trgovinskemu prometu, torej trgovini, zato pa bi moralo trgovinsko ministerstvo napraviti bankino. Upam, da se tudi ni mislilo tako strogo, kakor se je pisalo, saj se je pristavilo, da se bo morda dobil kak prispevek za napravo bankine.

V istem dopisu se je tudi reklo, da se napravi obrežje mej starim in novim molom, ako se bode, kakor je upati, pri likvidaciji fonda za novi molo kaj prihranilo. Dobro, če se kaj prihrani. Ako bi se tudi nič ne prihranilo, bi moralo ministerstvo nabrežje vendar napraviti, sicer bi bila iz dana svota 150 000 gld. vržena v morje, vlada pa ni upravičena metati denar davkoplačevalcev v morje. Pri napravi tega nabrežja bi se pač dal tudi varnostni zid pri starem molu odpraviti, da bi se svoj čas podaljšal molo za izkladanje tako, da bi bil za varovan ves pristan.

Kar se Malinske dostaje, sem že lani dokazal, da je važna točka za promet mej otokom Krkom in Reko. Ukrcuje se tam mnogo lesa, a prostora za izkrcanje tega lesa in za njega naloženje ni. Dobil bi se, da se napravita dve bankini, jedna na vzhodni, jedna na zapadni strani pristana. To je toliko bolj potrebno, ker bi se sicer zlasti na vzhodni strani luka sčasoma zasula, tako da bi bila polagoma vsa zasuta.

Pri zadnjem potovanju po otoku so mi ljudje pripovedovali, da so bile v Malinski že večkrat komisije, ki so merile. Za te komisije se je morda že toliko potrosilo, kolikor bi bila dela veljala. Čas bi bil torej, da se že z delom začne.

Kar se tiče Valuna na otoku Cresu, sem že lani dné 3. marca dokazal, kako potreben je ta pristan. Potrebosti tega pristana mi ni treba še dokazati, saj so jo oblastva sama priznala, ko so obljubila, v jednem prihodnjih proračunov predlagati dotične troške, in to še leta 1885 in valed prošnje na cesarja. (Čujte!)

Naše ljudstvo veruje besedi vsakega moža, najbolj pa besedi cesarjevi, in če se mu je obljubilo valed prošnje na cesarja, pričakuje, da se ta obljuba vendar že izpolni. Prebivalci Voluna so tudi meseca oktobra lanskega leta zbornici in vladi predložili primerne prošnje. Zbornica je prošnjo odkazala proračunskemu odseku, ta pa vladi. To je vse, kar se je gledé te stvari zgodilo.

V tej prošnji se je tudi povedalo, da je Valun za ogledovanje jezera Vrana najpripravnejše mesto, da je bila l. 1888. tam nadvojvodinja Štefanija in da bi prišli tudi drugi ljudje, ker je od tod lahko priti do jezera Vrana.

V dokaz, da je naprava mola potrebna, se v prošnji navaja, v kaki nevarnosti so bile zadnji čas tam razne ladje.

Meseca avgusta 1890 je bila ladja „Justina“ nekega Vidviča v nevarnosti, dné 23. septembra 1891 Balonova ladja „Samaritana“, dné 23. septembra 1891, torej isti dan, Krivičičeva ladja „Gloriosa“, dné 4. februarja 1893 več ladij in dné 22. avgusta

Feničko pri poučevanju. Približala se je spomlad; okrog so čivkale ptice. Zrak je bil kakor napojen s parom novega vina. Žlice na Feničkinih senčih so močno bile. V ušesih jej je šumelo, v srci jo je vznemirjal neznan jej mučen strah. Dočim je učenec pred njo naglo govoril: „Skakunja kobilica vse poletje je prepevala... Ti si vedno pela, mesto dc-lala, sedaj pa pojdi — pleši!“ šepetal je Semerenj-kov od strani sedaj ruski, sedaj francoski:

— Kako dobro, kako drago je, dušica, da ste vi tukaj in se vidiva! A to nalogo so pač mislili rešiti otročiči, kdo je za Boga vsaj vsakdanjega kruha prosil, ko je čelado Belizarju nosil! Sedaj ima vaš oče dovolj in midva sva ueločljiva, pojdiva v vrt!

Miša in Kolja sta hitela pogledat, kje je mami-ca, a zdravnik in odgojiteljica sta končala, dočim je bila ona v založni čumnati, poučevanje in šla v vrt nabirat cvetice. Sploh je Čerpakovska malo sumila na Jakova Antonoviča in bila popolnem mirna. Tako so minili trije ali štirje meseci. Časih je odgojiteljici celo kaj razodela.

(Dalje prih.)

1893 ladji „Samaritana“ in „Božja pomoč“. Ljudje so v vednem strahu za svoje ladje, za svoj za-sluzek in za svoje življenje. (Dalje prih.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 6. julija.

„Vaterland“ o javnih napisih.

Odkar so „Vaterlandovi“ pokrovitelji in inspi-ratorji zasnivali koalicio in za skledo nezabeljene leče prodali svoja načela, se je tudi ta nekdanji tako odlični list popolnoma premenil. Oblekel je čifutski kaftan in tudi njegova pisava je dobila tisti speci-fično orientalski aroma, ki se krščenemu človeku nad vse gabi. Kar je „Vaterland“ v tem času, odkar je Hohenwart koalicijski angelj varuh, že grešil zoper ravnopravnost in avtonomijo, to odvaga popolnoma vse zasluge, katere si je za te dve na-čeli pridobil v boljših časih, odvaga vse, kar je sploh dobrega storil tedaj, ko je na mestu, kjer zdaj zamazani židovski „šnoralisti“ prekladajo svo-jega rojstva kosti, deloval baron Vogelsang. Sedaj se je „Vaterland“ lotil tudi vprašanja o javnih napisih. Unema se za to, naj bi se to vprašanje rešilo od slučaja do slučaja (to se pravi: Nemci naj imajo samonemške napise, v slovanskih mestih pa naj bodo dvojezični) a ker ve, da se ta predlog ne da izvršiti v zakoniti obliki, svetuje, naj se na podlagi številke o ljudskem številjenju izda poseben državni zakon, ki bi varoval interese vsega prebivalstva. Ne glede na to, da te številke nič ne dokazujejo — saj je znano, kako so Nemci in Italijani postopali — se moremo le čuditi stališču „Vaterlando-vevu“. List, ki se je poganjal za avtonomijo dežel in občin, zahteva, naj se izda centralističen zakon, kateremu bi tendenco določila gospoda Piener in Wurmbrand in svetuje, naj se dotlej vzdrži status quo, oziroma obnovi status quo ante. — Zabeležili smo to, da spoznajo bralci pravo lice „Vaterlanda“.

Državno sodišče

je včeraj imelo razsoditi o zanimivi pritožbi. Praški občinski svet je bil začetkom leta sklenil peticijo na češki deželni zbor, v kateri prosi, naj se razve-ljavi izjemno stanje. V utemeljevanju je izrekel, da smatra naredbe za nezakonite. Valed tega je na-mestaik Thun sklep razveljavil, češ, da je občinski svet prekršil svoj delokrog in meje peticijske pravice s tem, da je od drž. zbora odobreno naredbo imenoval nezakonito. Pritožba obč. sveta na mini-sterstvo se je odbila, valed česar se je občinski svet pritožil na državno sodišče. V pritožbi se povdarja, da ima vlada le tedaj pravico sistirati kak sklep, če ta nasprotuje veljavnim zakonom ali občinskemu redu ali če bi po njem imela občina škodo; to se z rečenim sklepom ni storilo; sicer pa pristojna občini pravica, izreči svoje mnenje o tem, ali je izjemno stanje opravičeno ali ne in odločilne kroge opozarjati na škodo, katera se je z naredbo prouzročila prebivalstvu. Tu gre za pravico, izražati svobodno svoje mnenje po čl. 13 drž. osn. zak. — Juridični krogi so zelo radovedni, kako se izreče drž. sodišče.

Vnanje države.

Bolgarske vesti.

Z nekim posebnim cinizmom priznava Stam-bulov v svojem listu, da je za časa svojega paše-vanja sistematično kršil tajnost pisem, jih odpiral in konfiskoval ter se jih posluževal za preganjanje svojih nasprotnikov. Pravi, da bi ga veselilo, ko bi ga vlada tožila radi tega, češ, da bi potem dokazal popolno resnico o zaroti ustreljenega majorja Panice in da so bile vse njegove sicer protiustavne in ne-zakonite naredbe le v korist domovini in vladarju. O tem, da je on, prej siromak, tekem let si pri-svojil iz drž. blagajnice 28 milijonov frankov in je dal na svoje ime naložiti pri raznih bankah, o tem seveda ne govori Stambulov. — Dne 4. t. m. bil je v Sofiji po dolgih letih zopet volilni shod za bli-žajoče se občinske volitve. Shod je soglasno vzprejel listo vladnih kandidatov in zanje se je izreklo tudi glasilo — Stambulova. Najbrž hoče na ta način Stambulov približati se vladi, da bi njegovih lopov-ščin ne dala sedno preiskati. Prebivalstvo je na dan shoda zopet uprizorilo demonstracijo zoper Stambulova. Da zmagajo vladni kandidati, o tem ni dvoma.

Reakcija v Italiji.

Včeraj se je v italijanski poslanski zbornici začela razprava o zakonski predlogi glede razšir-jenja policijskih pravic. S to predlogo hoče vlada ugonobiti anarhizem. Mej drugimi ostrimi določbami je postavila v svoj načrt tudi to, da je smeti osebe, ki so bile socijalnopolicijskih hudodelstev obtožene zaradi pomanjkanja dokazov pa zadržbe oproščene, administrativnim putem prisiliti, da morajo pre-bivati na gotovem kraju, to je, sme jih pregnati kamor hoče in je postaviti pod policijsko nadzor-stvo. Če obvelja ta predloga, bo konec politiški svobodi v Italiji, zakaj s takim zakonom je moči vladi uničiti vsakega kezar hoče. Mi v Avstriji vemo to dobro iz časov reakcije.

Amnestija na Francoskem.

V včerajšnji seji ministerskega sveta franco-skega je podpisal predsednik Casimir-Perier dekret,

s katerim je pomiloštil 374 oseb, ki so bile zaradi izgrediv pri štrajkih obsojene v zapor. Ta parcijelna amnestija ni naredila dobrega utisa. Nihče ni želel, naj bi se pomiloštili zaprti anarhisti, pač pa se je pričakovalo in tudi želelo, da se amnestirajo vsi radi političnih činov obsojeni možje, v prvi vrsti boulangisti, mej njimi v prostovoljnem prognanstvu živeči Rochfort. Da se to ni zgodilo, ne postavlja Casimir-Perierja v posebno dobro luč.

Dopisi.

Iz Krškega, 1. julija. [Izv. dop.] (Nem-škutarjenje. — Dva spomenika.)

Upliv Ljubljanske „koalicije baronov“ kaže se že tudi pri nas po raznem cvetju in sadu. Pričelo se je to, ko je prišel k nam kot voditelj okr. glavarstva gosp. baron Schöberger. Res, da pri nas nemčurstvo ni bilo nikdar popolnoma izumrlo; pod mirnim pepelom krotkega narodnega miroljubja tlele so vedno nem-čurske iskre in iskrice in ni dvoma, da se nam kmalu nad pepelom pokažejo lepi rudeči jezički; razpibal bode iskrice naš g. baron. Da ni v seda-njem času nevarnosti dovolj za nas v Ljubljani in na Dunaji, ne bi se na naše nemčurčke niti oziral; v sedanjem času pa je vendar dobro naše moše opozoriti na nevarnost. Koga pač zadene krivda? Le nas jedino. Časa smo imeli dovolj, da očistimo naše lepo mestece nemčurskih peg — da izbrisemo zadnje sledove nekdanjemu krškemu nemčurstvu. Ali kaj se je storilo? Prav čisto nič. Kaka je naša pe-žarna bramba? Kdaj pač bomo slišali g. Ruperta prvič slovensko komandirati? Pač je vse jedno, ako škropite po nemško ali po slovensko — a vsaj govorite slovensko. Kadar je kaka parada v Krškem, tudi „garda in fajerber ausruka“ — pa „Habt acht! Achtung! Rechts schaut!“ itd., da kar boli poštena slovenska ušesa! In izgovor? Po nemško se bolje „komandira“ in pa — — tu je zajec — — „Orodje nam je kupila g. Hočevarec — še vedno nas podpira, morebiti bi nas ne podpi-rala več, — če bi zavrgli nemški jezik! To je! Go-spod urednik! Kolikrat ste že zabavljali čez kake siromašne hribovce, ki so sprejeli od šulferajna „Ju-dežve groše“ — a kaj pa porečete tu? Uboga hri-bovska vasica tam — a mesto tu! Kako je z žu-panstvom? Uraduje pač slovensko s strankami — a kako z državnimi uradi — ne vem. Toliko pač vem, da se ne brani sprejemati od glavarstva nem-ških dopisov. In zdaj sem pri baronu. O blaženi g. Weiglein! Marsikdo je že zdihoval po Tebi. Prej vse slovensko, a sedaj vse nemško: županstva, krajni šolski sveti, šolska vodstva in Bog vé kdo še vse, dobivajo sedaj le nemške dopise od glavarstva in okr. šolskega sveta. Kam meri vse to? Gospoda državni poslanci, koji prisezate na sveto Koalicijo — sprosrite nam vendar pri tej svetnici pomoč proti g. baronu! Še nekaj! Odbor nabira prispevkov za spomenik pokojnemu g. M. Hočevarju in za spominsko ploščo Valvazorju. Kdo je bil le-ta drugi, vé pač vsak — a kdo je bil prvi, se je menda že pozabilo nekoliko. Bil je to tisti mož, ki bi bil rad nekdanj naš poslanec, seveda kot nemčur najčistejše krvi. Sem ter tje se še govoril o onih burnih volitvah in koliko so imeli dolenjaki mo-žje posla, da so se ga ubranili. In danes se mu stavi — ali bolje — se mu je postavil in se bode slovesno odkril spomenik. Zakaj pač? Menda za to, ker nam je podaril pravo danajsko darilo v obliki nemške meščanske šole. Tu je zopet drugi povod k primerjanju z onimi ubožnimi hribovci! Udova rajnega Hočevarja je res vrlo dobrotvorna gospa; že marsikak tisočak je darovala v dobrodelen namen zlasti za cerkve, tudi ni čutiti, da bi bila kaj posebno navdušena za nemčurjenje — a tu se vpraša — hočete li živeti gospej H. na ljubo in v zahvalo za njene dobrote staviti spomenik umrlemu nasprot-niku našega roda, proti kojemu se je marsi-kateri izmed nas še sam bori? Ubogi Valvazor! Menda bi se v grobu obrnil, da izvé, kaj se godi v Krškem. On, ki je žrtvoval leta in leta najmar-ljivejšega delovanja in ves svoj imetek, da oslavi pred svetom dično našo Kranjsko, imenuje se sa-jedno — da, po materijalni cenitvi, stavi se nisko pod moža, ki si je prizadeval našemu narodu, isti dični Kranjski zakriti pošteno slovensko lice! Bolje bi bili storili, da ste pustili obema možema spominka, katera sta si bila postavila sama: Valvazor s svojim domoljubnim književnim delom — a Hočevar s zlatim napisom na kamenitej plošti, ki jo je dal vzditi v nemško svojo meščansko šolo. Čas bode odločil — čegav bo trajnejši!

Domače stvari.

— (Pevski sestanek in „Slavčeva desetletnica“.) Priprave kažejo, da bo „Slavčeva desetletnica“ pravi narodni pevski praznik v Ljubljani. Za slavnostni koncert zloženi prolog, ki ga bo govorila gdca. Slavčeva, se bo dobival zvečer pri blagajni, takisto tudi „Slavnostna knjižica“ (spisala gg. A. Trstenjak in A. Slatnar), izvod po 25 kr. Pri veliki vrtni veselici pri Koslerji v nedeljo pelo bo velika skupna zbor: Jenkov „Naprej“ in Hajdrihovo „Jadransko morje“ nad 200 pevcev, spremljevala pa jih bo popolna vojaška godba. Tako številnega moškega zbora že dolgo nismo čuli v Ljubljani. Pri vrtni veselici nastopijo posamezna pevska društva iz Hrvatske, Primorske, Štajerske in Kranjske. Kot nekaj posebnega pa nam je omenjati, da bode krasni spol, narodne dame Ljubljanske v slikovitih naredbnih nošah, vrtao veselico visoko povzdignil. Posebno se trudi dekoracijski odsek za okrašenje vrta, kjer bode izredno velik oder z baldahinom postavljen za pevske nastope; vrt bode zvečer sijajno razsvetljen, vojaška godba bode svirala več komadov za ples, poleg tega pa se bode užigal umetelni ogenj. Slavnostnega odbora glavna skrb je, da bode v vsakem oziru zadostil prostor tudi pri največji udeležbi. V pone deljek 9. julija bode na čast došlim gostom izlet na Bled, katerega se udeležijo skoraj vsi Hrvatje, ž njimi pa gotovo tudi druga narodna društva.

— (Društvo „Pravnik“ v Ljubljani) napravi, kakor smo že naznanili, svoj letošnji društveni izlet v Novo mesto v nedeljo dne 15. t. m. V Novem mestu osnoval se je poseben odbor, kateri blagovoljno pripravlja potrebno za sprejem, obed itd. V odboru so naslednji gospodje: dež. sod. svetnik dr. K. Gestrin (načelnik), c. kr. notar dr. A. Poznik, odvetnik dr. Šegula in sod. pristav B. Dolinšek. Ker se mora gostilničarju naznaniti število udeležencev, da se more pripraviti obed, prosi omenjeni odbor vse č. g. člane, kateri se bodo udeležili izleta, da javijo najkasneje do 10. t. m. pri načelniku g. dr. K. Gestrinu v Novem mestu svojo udeležbo in število oseb. Ljubljanske gosp. člane vabil bode odbor „Pravnikov“ po posebnih poli, ter se bode potem skupno število naznanilo v Novo mesto. Odbor izreka toplo željo, da se blagovolijo udeležiti izleta tudi č. dame g. društvenikov. Program izletu naznanimo v jedni prihodnjih številkih.

— (Osobne vesti.) Dvorni svetnik in finančni ravnatelj v Gradci, g. Alojzij Christ, stopil je v trajni pokoj ter bil tem povodom odlikovan s komturnim križem Fran Josipovega reda; njegovim naslednikom imenovan je finančni ravnatelj v Solno-gradu Josip vitez Kofler pl. Felsheim. Leta 1878. in 1879. bil je Christ finančni ravnatelj v Ljubljani; služil je pozneje nekoliko časa v Trstu, od leta 1887 pa v Gradci. — Bivši vodja računskega oddelka pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani, sedaj višji računski svetnik v Gradci, Rissmaul, prosil je za umirovljenje.

— (Iz deželne šolskega sveta.) V zadnji seji sta se glede mesta ravnatelja na c. kr. učiteljski Ljubljanskem in izpraznjenega mesta učitelja veronauka naučnemu ministerstvu stavila predloga. Imenovani so bili: Učitelj in vodja jednorazrednice v Beli peči, Alfr. Eisenhut def. nadučiteljem in dosedanja učiteljica pri Sv. Marjeti Ana Rauscher pl. Steinberg za drugo učiteljsko mesto na razširjeni dvorazrednici v Beli peči; učitelj na deški šoli v Kamniku, Ludovik Stiasny, za drugo učiteljsko mesto na ljudski šoli v Radovljici; Ana Petrovič, podučiteljica v Podredu na Štajerskem za drugo učiteljsko mesto v Smledniku; Jož. Pintar, učitelj v Koprivnici na Štajerskem učiteljem v Tujnicah pri Kamniku; pomožni učitelj na mestni ljudski šoli v Ljubljani Alojzij Sachs za drugo učiteljsko mesto v Vipavi; učitelj Jakob Dimnik za osmo, Alojzij Kecalj za deveto in nadučitelj v Dobu, Ivan Janežič za deseto učiteljsko mesto na drugi mestni deški šoli v Ljubljani; dosedanja začasna učiteljica Ivana Farlan kot definitivna učiteljica za četrto učiteljsko mesto v Senožečah. Za prvo mestno deško ljudsko šolo v Ljubljani se je dovolilo novo učiteljsko mesto z dohodki III. plač. razreda.

— (Kronski darovi družbi sv. Cirila in Metoda.) Uredništvu našega lista so poslali: Cirilček Ukmar v Reki na praznik svojega imenodana 10 kron. — Iz St. Petra na Krasi pod geslom „Bog i narod“ za god sv. Cirila in Metoda, da bi izprosila nam Slovincem potreben mir in

slogo, 6 kron, nabranih v družbi zvestih kristijanov. — Gospod Ive Tomšič v Ilirski Bistrici 4 krome, zložene v veseli družbi praznujoči dan sv. Cirila in Metoda; darovalci so gg. Jaka Mihovčev, Tone iz Tržiča, Jure Česnik in Ive Tomšič. — Skupaj 20 kron. Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

— (Za „Narodni Dom“) v Ljubljani je poslal uredništvu našega lista: Gosp. dr. Benjamin Ipavic v Gradcu 20 kron. — Živio vrli rodoljub!

— (Člane „Ljubljanskega Sokola“) opozarjamo na poziv odbora glede udeležbe pri slavnosti desetletnice „Slavca“. Vaja za kretanje po novem pravilniku je danes zvečer ob 1/9. uri v telovadnici.

— („Slovensko planinsko društvo“) zgradilo je na Črni Prsti nad Bohinjem prvo slovensko planinsko kočjo ter jo kolikor mogoče prikladno opravilo. To je pa storiti zamoglo le z velikodušno podporo dobrotnikov in planinskih prijateljev. Darovali so v ta namen p. n. gg. Vaso Petrič 12 žlic, 12 vilic in 12 nožev; gosp. Fran Goričnik 3 gld.; g. A. E. Skaberne 5 gld.; g. Frd. Soss 5 gld.; g. Josip Lenče 1 vedro vina; g. Fran Kollman 12 krožnikov, 12 skledic in 12 kozarcev; g. Kajzelj 12 skledic, 12 podstavkov, 6 podob in drugo; gg. Jeglič in Leskovec 5 kil sladkorja; g. Andrej Drušković kubinjsko posodo; g. Alojzij Zajc 1 svinjsko stegno; g. Lovre Zdešar steklenico brinjevca; g. dr. Ivan Tavčar 5 gld.; g. Feliks Urbanc 4 brisače; g. Oroslov Dolenc 1 steklenico brinjevca in 1 steklenico medenega žganja; g. Fran Petrič 2 koca; gg. brata Kosler 1 sodček piva; gosp. A. Lenček 1 steklenico ruma; g. Ivan Seunig 1 steklenico slivovke. Tudi drugi gospodje so se obljubili darila in objavili se bodo dalji dobrotniki. Odbor „Slov. plan. društva“ pa izreka tem potom vsem darovalcem najtoplejšo zahvalo. Bog jih ohrani še mnogo, mnogo let!

— (Detomor?) Včeraj zjutraj sta dva delavca pri luteranskem pokopališču zapazila neko damo, ki je skrivaj nekaj zakopala v pepel. Stvar se jima je sumna zdel. Ko je dama, zapazivši ju, hitro odšla, hitela sta gledat, kaj je zakopala in našla v prti zavitega otroka. Ovadila sta stvar prvemu redarju. Ta je to damo — iz znane nemške rodovine, aretoval. Preiskava je dognala, da dete ni te dame, čegavo pa je, tega neče dama povedati. Izročili so jo sodišču.

— (Nova firma.) Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani je vpisalo v združni register firmo „Registrovana Vipavska vinarska zadruga z omejenim poroštvom“. Ravnatelj in načelnik upravnega odbora je g. Anton Uršič, posestnik v Št. Vidu.

— (C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic) javlja, da se je glasom razpisa, objavljenega v „Wiener Zeitung“, razpisalo podkrepljenje železnih mostnih poverkov na progi Gmünd-Prag c. kr. avstr. državnih železnic. Ponudbe se vzprejmo najdalje do dne 18. julija t. l. pri c. kr. glavnem ravnateljstvu teh železnic, kjer so tudi na vpogled pogoji in drugi pomočki.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 24. do 30. junija. Novorojencev je bilo 19 (= 31.20‰), mrtvorojenec 1, umrlih 25 (= 41.08‰), mej njimi so umrli za vratico 1, za jetiko 8, za vnetjem sopilnih organov 1, za želodčnim katarom 2, v sled starostne oslabelosti 3, za različnimi boleznimi 10. Mej umrlimi je bilo tujcev 5 (= 20‰), iz zavodov 12 (= 48‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za ošpicami 1, za škrlatno 1, za vratico 4.

— (Nagrobni spomenik pokojnemu učitelju Francetu Schmidu) odkril se bode s primerno slavnostjo dne 31. julija letos, dopoldne v Žiréh nad Idrijo. Te slavnosti se udeležijo večina učiteljskega logaškega okraja; otvori jo pa t. č. načelnik „Zaveze slov. učiteljskih društev“ g. nadučitelj V. Ribnikar iz Dol. Logatca.

— (Nesreča.) Iz Trzina se nam piše: Danes 4. t. m. se je zgodila pri nas velika nesreča. Osemnajsetletni I. Dimc, posestnikov sin iz Trzina, šel je v gozd s konji po drva. Nazaj gredé pal je z voza ter prišel pod kolesa, ki so mu strla prsa. Revež je danes zvečer umrl v groznih bolečinah.

— („Moravsko pevsko društvo“) priredi dne 8. julija 1894 pri Karku v Moravčah veselico s petjem in prosto zabavo. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstop prost.

— (Strela je ubila) na polji pri Črngrobu poleg Škofje Loke v torek popoldne kajžarja ženo

Marijo Benedičič in njeno 16letno hči Barbaro. Delali sta na polji in bežali pod neki hrast, ko je nastala nevihta. Kmalu potem je tresčilo v hrast. Ko so ljudje prišli na kraj nesreče, našli so obe mrtvi ob drevo naslonjeni.

— (Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Krškem) ima v nedeljo, dne 8. t. m. v gostilni g. Fr. Gregoriča ustanovni občni zbor s koncertom. Začetek zborovanja je ob 5, koncerta ob 6. uri popoldne. Vstopnina h koncertu je 50 kr. za osebo. (Z ozirom na koristni namen se velikodušnosti ne stavijo meje.)

— (Častimo, Slovinci, dostojmo sv. Cirila in Metoda!) Pod tem zaglavjem prinaša včerajšnji „Slov. Gospodar“ na prvem mestu članek, v katerem spodbuja Slovence, da se spominjajo slovanskih blagovestnikov posebno tedaj, ko se gradijo novi Božji hrami. Če se ne more staviti jima cerkev, naj se gradijo vsaj kapelice njima na čast. Konečno priporoča tudi s toplimi besedami našo šolsko družbo, ki nosi ime sv. Cirila in Metoda.

— (Ustanovni zbor slovenskega „delavskega in bralnega društva“ v Mariboru) je bil prav dobro obiskan. V veliki spodnji dvorani hotela „pri nadvojvodi Ivanu“ se je zbrala lepa družba raznih delavcev in obrtnikov, a tudi mnogo posvetnih gospodov in duhovnikov. Začasni predsednik gosp. Skrbinšek je pozdravil navzoče in zaklical slava vladarju, ki je omogočil ustavno življenje, na kar so odzdravljali burni živio-klici. Slavnostni govor je imel g. Drag. Hribar iz Celja ter je rešil svojo nalogo na splošno zadovoljnost, kar je kazalo živahno odobravanje. Bilo je še nekoliko govorov in deklamacij, potem pa se je vršila volitev odbora. Predsednikom je bil izvoljen g. Štefan Skrbinšek. Oglasilo se je že mnogo članov, kar je najbolji dokaz, da je bilo društvo res potrebno. Naj bi se krepko razvijalo!

— (Boj za slovenske šole v Trstu.) Tržaški „Piccolo“ javlja, da je namestništvo zavrnilo prošnjo slovenskih roditeljev, naj se v mestu osnuje slovenska ljudska šola, češ, da vlada ne more občine prisiliti, naj osnuje tako šolo.

— (Otroška slavnost v spomin godu sv. Cirila in Metoda) se je vršila včeraj v novih prostorih otroškega vrta na Belvederu v Trstu. Otroci iz Rojanskega in Gretarskega otroškega vrta izvajali so jako obsežen vzpored prav povoljno. Udeležilo se je mnogo roditeljev in prijateljev slovenske mladine te lepe šolske slavnosti, ki je zopet pokazala, kako blagodejno delujejo družbini zavodi za vzgojo slovenske mladine v Tržaški okolici.

— (Velicega morskega volka) je videlo moštvo parobroda „Pola“ te dni blizu Ike poleg Opatije.

— (Za spomenik dr. Račkemu.) Odbor za spomenik dr. Račkemu prijavlja v „Obzoru“ na čelu lista poziv za doneske. V odboru so gg. dr. M. Amruš, dr. Š. Mazzura, T. Padavič in dr. J. Zahar.

— (Ženski licej v Zagrebu) je imel v drugi polovici letošnjega leta 154 javnih učenk, 1 privatno, 1 frekventantino in 15 hospitantic. Z odličnim uspehom je izvršilo šolske nauke 78 učenk.

Slovinci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (V Karvinskih premogokopih) začeli so te dni zopet iskati pri grozni katastrofi ponesrečenih rudarje. Ko je analiza pokazala, da ni več ogljenih plinov, spustilo se je več goreti svetilk in dva živa goloba v rov, da se preveri o kakovosti zraka. Še le potem, ko svetilke niso ugasmile in sta goloba tudi ostala živa, so šli prvi delavci v rov in prodri kakih 300 metrov globoko. Prišli so do mesta, kjer se je ponesrečil inženir Rašek in našli tudi njegovo listnico. Mrliča do tja niso nobenega našli. Kmalu pa je analiza kazala, da so se ogljeni plini začeli množiti in so narasli do štirih odstotkov. Komisija je torej odredila, da se takoj vrnejo vsi delavci. Rudarski svetnik Meyer meni, da se je požar znova oživel vsled pristopa zraka. Oba rova sta se potem zopet zaprla in ostaneta zaprta kakor tri dni. Potem se bodo dela nadaljevala s potrebno previdnostjo.

* (Za veliko razstavo v Nižjem Novgorodu) se je položil dne 28. junija temeljni kamen za razstavino glavno postopje. Po zdravilnih carju in finančnemu ministru napil je guverner ruskemu narodu.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.

Prišten v Ljubljani:
Jos. Mayr, J. Švoboda, U.
pl.Trnkoczy, G.Piccoli, L.
Grečel; **v Rudolfovem:**
S. pl. Sladovič, F. Haika;
v Kamniku J. Močnik;
v Celovci A. Egzer, W.
Thurnwald, J. Birnbach-
er; **v Brezah** A. Aich-
inger; **v Trzinu** (na Ko-
roškem) C. Menner; **v**
Bejjaku F. Scholz, Dr.
E. Kump; **v Gorici** G.
B. Pontoni; **v Wolf-**
bergu A. Huth; **v Kras-**
ni K. Savnik; **v Rad-**
goni C. E. Andrien; **v**
Idriji Josip Warts; **v**
Radovljici A. Roblek;
v Celji J. Kupferschmid.

toči se

**Za naravno usnje svetle boje (Naturleder)
izborna mazilo (crème).**